

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 7.

Minden eszközzel.

Akik azt hitték, hogy az osztrák hivatalnok-miniszterium kinevezésével rendbe jöttek odaát a dolgok, meg lesz választva a delegáció és kvóta-bizottság s ezzel a kiegyezés műve kiállotta az utolsó nagy próbát, — csalatkoztak.

Az új osztrák kabinet még meg sem kezdte működését, még programját sem mondotta el s helyzete máris olyan, mint elődjeié volt, azzal a különbséggel, hogy Badeninek, Gautschnak és Thunnak a németek obstruáltak, Clary grófnak pedig a csehek fognak obstruálni.

Az új osztrák miniszterelnöknek ugyanis — mint alább bővebben olvasható — nincs olyan szerencséje, mint magyar kollegájának a pártközi paktum létrehozásában.

Még a német pártok sem ígérenk feltétlen támogatást. Wolfék, Schönererek semmit sem ígérenk, — különben őket és a szocialistákat meg sem hívták a pártközi konferenciákra, — Luegerék csak annyit ígértek, hogy a delegáció és kvóta-választást s általában a parlamenti munkát nem akadályozzák, de a már nálunk szentesített s Ausztriában a 14-ik § alapján császári patens formájában kihirdetett kiegyezést éppen úgy perhor-

reszkálják, mint előbb. Az ifjú csehek pedig még a tanácskozássra sem mennek el s lapjukban azt hirdetik, hogy azon kormány ellen, amely a nyelvrendeletek visszavonásával csapja arcul a cseheknek, minden eszközt fel kell használni. Bécsben pedig készülnek arra az esetre, ha Csehországban zavargások ütnének ki.

Csinos kilátások.

Ha érvényben hagyják a nyelvrendeleteket a németek háborognak, ha visszavonják azokat, a csehek lázonganak.

A nyelvrendelet s általában a németek és csehek harcza igaz, hogy Ausztria belügye, végezzék el maguk egymás között. De mindezek következménye, a kiegyezés megakadályozása már a mi ügyünk is.

Ezt a kiegyezést az utolsó két esztendőben már csak ismételt provizóriummal és ex-lex állapottal lehetett fenntartani. Széll Kálmán szerencsecsillaga kivette az országot a törvényen kívüli állapotból s a magyar parlamenti pártok paktuma alapján lehetővé tette, hogy önrendelkezési jogunk alapján 1907-ig megújítsuk a kiegyezést némileg javított formában.

Ha az osztrák pártok és nemzeti-ségek eszeveszelt villongása lehetelenné teszi a kiegyezésnek ilyen formában való fenntartását, magukra vessenek a következményekért.

Magyarország a kiegyezésért nagy árat fizetett, de loyálisan megtartotta azt, amire az új alkotmány kötelezte. Az utóbbi években már tovább is ment, mint amennyire a törvénynek akár betűje, akár szelleme kötelezte volna, ezért a többletért ismét nagy áldozatokat hozott, de alkotmányos jogait nem hajlandó megcsorbítani, vagy veszélyeztetni az osztrák nemzetiségek békéjéért.

Egy főispán megy.

Abban a főispáni sorozatban, melyet távozásával *Almássy* nyitott meg s eddig *Szalavszky* Gyula zárt be, folytatás várható. Ugyanis — mint a *Hazánk* írja — legközelebb a hivatalos lap közölni fogja *Szimnyei-Merse* Istvánnak, a sárosi főispánnak a felmentését, ami az első lépés lesz a Sáros megyében felzavart politikai helyzet lecsendesítésére.

A politikai helyzet Ausztriában.

Mint előre látható volt, az osztrák kormánynak nehéz a helyzete, hogy a pártokat rábirja rendes parlamenti munkára. Gróf *Clary* miniszterelnök ma dr. *Kathrein* és dr. *Ebenhoch* képviselőkkel, továbbá dr. *Pershe*, dr. *Ferjanics* és lovag *Beks* szlovén képviselőkkel és gróf *Fálffy*-val, a fedualis s nagybirtokosok képviselőjével konferált. A kormány ezenkívül elhatározta, hogy parlamenten kívül álló politikusok véleményét is meghallgatja. Az ifjú-csehek a legnagyobb határozottsággal foglalnak állást az

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gyöngyössy Muki kosara.

Írta: Kincs István.

Szép, szép a szerénység, csak harapni lehet keveset belőle. Az ibolyának is külön kelete volna, ha az ut mellett és nem a bokor aljában fakadna, mert hát manapság a legtöbb ember elkáromkodja magát, míg a rejtekéből négykézláb ki tudja vadászni.

A szerénysége verte meg Gyöngyössy Muki is. Istenem! pedig be áldott jó gyerek volt: azt hittük elevenen szállítják be majd a szép menyországba.

Együtt jártunk iskolába: ő volt a legjobb diák közöttünk. Keveset mondott, sokat tudott s lám azért már egy két tanárunk ki nem állhatta. Akárhányszor megbuktatással fenyegették azt, ki a fél osztálynak csinálta és javította a gyakorlatát.

Ilyen a világ. Es Muki egész természetesnek találta, hogy olyan. Föl se tűnt neki, hogy őt mindig szidják s a többi széllel bélelt fráterokat folyton elébe tolják. Azzal vigasztalta magát, ott az élet, ott majd elvállik a dió a héjától, elvállik kiből mi lakik.

Szegény Muki épen fordítva okoskodott. Hiszen ha már az iskolában nincsen igazság, hogy volna akkor az életben! Az olympusi játékok kora régen letűnt, ott a ki legjobban tudott futni az ért elsőnek a célhoz, manap-

ság ellenben kocsin nyargalunk s az halad természetesen legjobban, kinek az apja jobb forspontot tud szerezni.

Gyöngyössy Mukira azonban nem állott ez a szomorú igazság egészen. Mérnöki pályára ment s egyik tanára véletlen észrevette, hogy az az igénytelen külsejű hallgatója valóságos számtani portentum, úgy pöki a logaritmuskokat betéve, mint a paraszt ember a két napos bornyut, ha nem akarja megigézni. Szóval fölfödözte s a mint fölfödözte folyton figyelemmel kísérte, végül pártfogolni kezdte s a legvégén pedig barátságára méltatta.

Es Muki tényleg Sótónyi tanár barátjának vállain emelkedett. Az ajánlotta be a miniszternek, kiről később azután kisért, hogy hiszen Gyöngyössy Mukinak ugyanis a nagybátyja Persze hogy aztán már nyert ügye volt. Mukira bizták az új Duna-hidnak az építését.

Szegény gyerek uszott a boldogságban. Ritka lelkesedéssel fogott a rája bizott föladat megoldásához. Dolgozott későn korán; remeket akart létesíteni.

Ekkortájt történt, hogy a vasuton egy ismeretlen hölgygel találkozott. Valóságos szépség volt, szépség, minővel kevéssel akadt még össze az életben. Bájoló természet, büszke tartás s habár arczát fekete fátyol takarta, azért elárult belőle annyi üdéséget, szeméből annyi tüzet, a mennyi épen elegendő volt, hogy Gyöngyössy Muki szíve megdobbanjon rája.

A szép hölgyet egy éltebb nő kísérte. Muki mindenáron alkalmat keresett, hogy

valami uton módon szóba ereszkedhessék velük. Hanem persze soká tartott, míg a torkát folytonos köhécselésével teljesen kiköszörülte s épen mikor ki akarta böknöni, hogy:

— Megbocsát nagysád, ugy-e Pancsovára utazik?

Akkor füttyült a gőzös, megállott a vonat s a hölgyek, akárcsak Gyöngyössy Muki gondolatbeli kérdésére akartak volna választ adni, egyszerre elkiállították magukat:

— Kalauz! Kiszállunk.

Muki páf volt. Ezeket hát szépen elszalasztotta. Hiszen ha még börtöndjük lett volna! legalább fölajánlhatta volna nekik szolgálatát. De hát mi haszna herzig kis zacskó csüngött a fekete fátyolos hölgy karjáról mindössze, ahhoz Annyit nyert mindössze, hogy búcsú fejépedig nem kellett hordár.

ben a fiatalabbik kecsesen bölintott. Ő persze mélyen meghajolva köszöntötte őket előbb. S azzal vége volt a kis kalandnak, melynek tulajdonképen nem is volt még eleje.

Hanem Muki fejében mégis irtózatosan összezavarta az elementumokat. Másnap felemás cipőben állított be az ő Sótónyi barátjához.

— Ez fölnevetet s hangos kaczagással fogadta:

— No gyerek, talán csak szerelmesek vagyunk?

Muki olyan lett mint a főtt rák egyszerre. Nem értett a tettetéshez. Mit tegyen, meggyőnta szépen, hogy miként szeretett ő bele valakibe.

uj kormányval szemben s még tanácskozássokra sem mennek el hozzá. A »Narodny Listy« egész világosan megmondja, hogy Clary hiába hívja meg az ifju-cseheket, ezek nem fognak elmenni s azt tanácsolja a miniszterelnöknek, ne is hívja meg őket, ha csak kudarcznak nem akarja magát kitenni. Mert — folytatja — a cseh nép nagyon jól tudja, hogy az új kormány ő ellene alakított meg. A prágai »Folník«-nek is ez a véleménye s a nyelvrendeletek visszavonását a cseh népre arculcsapásnak mondja. »Az ellen a kormány ellen, a mely a cseh nép ellen ilyen rendszabályhoz fordul, minden eszközt fel kell használni.« Különben az a hír van Prágában elterjedve, hogy Csehország kormányzóját Bécsbe hívták, hogy vele egyes rendszabályokat állapítsanak meg arra az esetre, ha Csehországban zavargások ütnének ki.

Az új orosz gyorstüzelő ágyuk

készítése előrehaladt s nemsokára az egész hadseregbe behozzák őket. A cső átmérője 7-6 cm. (nálunk 9 cm., hegyi ágyuknál 7 cm). A belőle kilőtt gránát kezdősebessége 600 méterrel haladja felül a híres új francia lövedékekét; egy perczen 16 ilyen lövés lehetséges. Szaporították a tűzéréség rendelkezésére álló löszert is, és pedig 100 gránáttal ütegenkint. A könnyebb vezetés czéljából az eddigi 8 ágyu helyett ezentul 6 lesz minden ütegben (nálunk a lovasított tűzéréségnél van hat, egyebütt 8). Szóval a békekonferencia évében a béke-czár szépen készül az örök békére. Mi pedig csak nézzük csöndesen, zsebre dugott kezekkel.

Tulterhelt házigazdák.

Nagyvárad város polgármestere: dr. Bulyovszky József kezdeményezésére indult meg az a mozgalom, amely a házbéradóval sújtott városok érdekében, a sokkal kedvezőbb házosztályadó behozatalát sürgeti.

Ez a kérdés sokkal fontosabb, mint azt az illető törvényvel nem ismerős, a kétféle ház-

adó közti óriási különbséget nem is sejtő laikus háztulajdonosok gondolják.

Nagyvárad is azok közzé a városok közzé a városok közzé tartozik, amelyek házbér-adóval vannak tulterhelve s ez drágítja meg nálunk a lakásokat.

A kereseti adó tulmagas voltát már kifejtettük s ez alkalommal ráakarunk mutatni arra az óriási aránytalanságra, ami a nagyvárad házak után fizetett adók és más, házosztály-adóval megrótt városok háztulajdonosai által fizetett adók között létezik.

A kérdés oly nagy fontossága, hogy a sújtott városok mozgalma teljesen jogosult.

A kereseti adónál a valódi, igazságos adó-alapot bajos kikutatni, sőt azt hisszük, hogy nem létezik olyan finantz-zseni, aki a III. oszt. kereseti adót mindenkire igazságosan kitudná vetni. A házadónál azonban kötelessége volna a pénzügyi kormányzatnak mindenkit egyforma alapon és egyforma igazságossággal megróni a teherrel.

Jól tudjuk, hogy Nagyvárad lakbérleti viszonyainál fogva a fennálló törvények alapján van házbér-adóval megróva s hogy az állam pénzügyi viszonyai nem engedik meg azt, hogy a Nagyváradhoz hasonló városoknál egyszerűen a házosztály-adót hozzák be a jelenlegi házbér-adó helyett; de keresni kell a módokat, hogy a mostani igazságtalan aránytalanság legalább csökkentessék. Annál is inkább, mert éppen azt látjuk, hogy a leggazdagabb városok, pl. Debreczen, Szabadka vannak a sokkal kedvezőbb házosztály-adórendszerrel adóztatva, míg a sokkal szegényebb, csak pótdadjukra utalt városok, mint Nagyvárad is, majdnem négyszer akkora összegű házadót fizetnek. Pedig aki ösmeri a felsorolt városokat, jól tudja, hogy mily óriási az ottani polgárság vagyoni állásának különözete a mi polgáraink anyagi képességével szemben.

Egy kis számításal könnyű kimutatni az óriási különbséget a házosztályadó és a házbér-adó között.

Például vesszük a szomszédos gazdag lakosságú Debreczent, a hol a háztulajdonosok házosztály-adóval vannak megterhelve.

Alapul vesszünk egy olyan házat, a mely-

ben két lakrészt van. Az egyik 1 szobás lakás évi 60 frtra, a másik 3 szobás lakás évi 240 frtra s így az egész ház évi 300 frt jövedelemre van felvéve.

Egy ilyen ház után Debreczenben az 1868. évi XXII. t. cz. 23. §-ában levő skála szerint fizet a háztulajdonos 12 frt házosztály- adót s 4 frt 80 kr. általános jövedelmi pótdadót (40%.)

Ugyancsak ilyen ház után Nagyváradon kell fizetni 45 frt házbéradót s 13 frt 50 kr. ált. jövedelmi pótdadót (30%); daczára annak, hogy 300 frt jövedelemből a törvény szerint már 75 frt (25%) az épület fenntartására le van ütve.

A két adatot összevetve, kitünik, hogy ugyanolyan ház után egyenes házadóban és ált. jövedelmi pótdadóban a mig Debreczenben 16 frt 80 krt fizetnek a háztulajdonosok, nálunk 58 frt 50 krt kell fizetni.

Ha már most ezen az alapon felteszszük hogy Debreczenben 30% közköltőt fizetnek*) a 12 frt egyenes házadó után, ez kitesz 3 frt 60 krt, mi pedig fizetünk ugyanazon objectum utáni 45 frt egyenes házadó után 13 frt. 50 kr. közköltőt, szintén 30%-al számítva. Ez pedig megfelel a debreczeni közköltő 112 1/2 %-ának. Tehát ne nagyon feszegessük azt, hogy csak 30% a közköltőnk, mert az is nagy teher olyan magas alap-adó után.

Még szembetünőbb az aránytalanság, hanem csak az állami adót vesszük összehasonlításul, hanem a többi terhekkal együtt azt az összeget, amit Debreczenben és Nagyváradon kell fizetni ugyanolyan ház után.

A könnyebb összehasonlítás végett itt is egy 300 frtra felvett ház után fizetett adókat vesszük.

Debreczenben a háztulajdonos fizet házosztályadó-rendszerrel:

házosztályadót	— — — — —	12 frt — krt,
40% ált. jöved. pótdadót	— — — — —	4 » 80 »
30% közköltőt	— — — — —	3 » 60 »
5% iskolaadót	— — — — —	» 60 »

* Debreczennek 1898-ig pótdadjája nem volt, a jelen évben azonban 32 %-ot fizet e czímen, ámde a jövő évi költségvetésbe már csak 18% pótdadó van felvéve.

— Aztán kicsoda az a valaki? — kérdezte a tanár jóakarattal.

— Hát tudom én? — méltatlankodott Muki.

— Jól van no, de a nevét csak tudod?

— Honnan tudnám!

— Bibaszt, hát akkor hogyan találjuk meg. Hová való is csak?

Gyöngyössy Muki keserűen vonogatta a vállát. Azt mondta vele, hogy biz elég sajnós, de mit tud ő bele abba.

— Kecskeméten szállottak ki — volt minden, mivel utbaigazithatta Sótönyit.

A tanár csavargatta a fejét. Ugy mondta azután:

Öreg ember vagyok, hanem ilyen bolondot tudod fiam, mégsem kértem volna.

Muki fölütötte az orrát. Minden szerénysége daczára rosszul esett neki, mikor szídják. Odább állott és megfogadta egyben, hogy most már izé, csak azért is. Majd megmutatja ő milakik benne. A ki ért az algebrához, miért ne értene a szerelem dolgához is, hiszen ujabban a házasságokat rendszeren számokra alapítják.

Ott kezdte, hogy leutazott Kecskemétre. Majd kivadászsa ő az imádottját tizezer közöl is, csak a világon legyen még a körülöleten valahol.

És a világon volt még. Sótönyi egyszer csak arra a meggyőződésre jutott, hogy az ő Muki barátja rengeteg sokat utazik. Ha csak fél nap szabad időt kerithet, hát lóhalálában hajtat ki az állomásra. S a mellett a világrét

sem ejtene egyetlen szót is. Büszkén mosolygott s az a mosoly, akár csak a félvilágot zsebében hordaná, annyi önértetet takar.

Bizony no... a végén még házasság sül ki a dologból.

A tanár ur azonban, bármennyire is gyötörte a kíváncsiság, nem avatkozott csöppet sem a gyerek dolgába. Ráhagyta: csinálja, a hogy neki tetszik. A szerelmes ember ugyis javarészt bolond: nehéz nekik okos tanácsot adni.

Egyszer azonban a véletlen épen úgy akarta, hogy Sótönyit hivatalos ügyei Kecskemétre szólították. A czivisek összeveszték a templomtorony magasságán s miután összeveszték, hát mindjárt fogadtak is. Kellett annak okáért okos embert keríteniök Pestről, a ki állva is megtudja mérni azt a tornyot, minek utána a tornyoknak épen nem tetszett vala a czivisek kedveért a földön elnyújtózkodva rőfnek állani.

Sótönyira esett a választásuk. Tanár létere csak ért annyit a trigonometriához, hogy eldöntse vele a nagy fogadást.

Igy történt azután, hogy Sótönyi beállított Kecskemétre s mivel már ott volt, nem mulasztotta el régi iskolatársánál, Haragos Mihálynál látogatást tenni. Ott lakott egy alacsony házban a Fürdő-utcában: az apjától örökölte s ha a többi jussát el is verte — sok lánya volt szegénynek, nem most különben — ezt a házat azért mégis Haragos néven matrikulázta a kecskeméti telekkönyv.

Nos hát Sótönyi elég az hozzá, megbecsülte a régi iskolatársat. Elment hozzá.

A kapuban valami fiatalember félével találkozott. Sietős lehetett a dolga nagyon, mert úgy elnyargalt mellette, mint a veszedelem. A tanár csak szemügyre sem igen vehette s mégis annak daczára, mintha ismerőst sejtett volna benne.

— Muki! — lebbent el szinte önkénytelenül az ajakáról — Gyöngyössy!

Hanem hát a másik rá se hederített. Sietett, hogy a villamosnak is becsületére válik, ha utoléri.

— Fújd föl! — morogta el magát a tanár — csak nem futok utánad.

Betért Haragosékhoz.

Ott benn ihogtak-vihogtak: mindjárt megismerszett, hogy kik kissaszonyi vagyon a háznál. Mikor Sótönyi a »jó napot« elmorogta, kicsit mintha meghökkentek volna, hanem utána megint valóságos elemi erővel tört ki a nevetés.

— Ejnye be virágos kedv lakik nálatok — jegyezte meg Sótönyi kicsit körültekintve.

— Ne vedd rossz néven, kedves barátom — magyarázta ki Haragos a dolgot — a lányok mindig úgy csinálják, mikor egy kérőt, ki mem számít, elvadítanak a háztól.

— Áh! hát kérő járt itt? — kérdezte szinte gépiesen Sótönyi.

— No igen, — volt a válasz, — amolyan jött ment ember. Ugy toladott valahonnan bele a tisztos familiánkba, hogy azt se tudjuk, kicsoda, micsoda. A Pepi lányomba bolondulásig

2% iparisk. adót	— — — —	—	frt 24 kr.
3% óvoda adót	— — — —	—	» 36 »
3% betegápolási adót	— — — —	—	» 36 »
10% utadót	— — — —	1	» 20 »
Összesen:			23 frt 16 krt.

Nagyváradon fizetnek a házigazdák ugyanolyan ház után, a **házbér-adó-rendszer** alapján:

házbér-adót	— — — —	—	45 frt — krt,
30% ált. jövedelmi pótagót	— — — —	13	» 50 »
30% közköltőt	— — — —	13	» 50 »
5% iskolaadót	— — — —	2	» 25 »
2% iparisk. adót	— — — —	—	» 90 »
3% óvoda-adót	— — — —	1	» 35 »
3% betegápolási-adót	— — — —	1	» 35 »
10% utadót	— — — —	4	» 50 »
Összesen:			82 frt 35 krt.

tehát Nagyváradon egy 300 forint jövedelemre felvett ház után 59 frt 19 krral fizetünk többet, mint Debreczenben. Ez pedig a debreczeni adó 350 százaléknak felel meg. Ilyen különbözet van a **házosztály-adó** és a **házbér-adó** között.

Ehhez azt hisszük, nem kell bővebb magyarázat.

Óhajtandó, hogy a városok Nagyváradról keletkezett mozgalmanak sikere legyen, ha nem is arra nézve, hogy a házosztály-adót behozzák, de hogy a kormány végre egy igazságosabb alapon reformáltassa a házasadót.

Vid.

A nagyváradai jogakadémia román hallgatóinak ismerkedési estélye.

Nem vagyunk sem sovinszták, sem százhasonogatók. Tiszteljük úgy az egyeseket, mint az egyes osztályok jogait s prerogatíváit; sőt a **»jogok«** tiszteletben való tartása mellett küzdünk s fáradunk; legyen e jogok birtokosa egy egyén, vagy osztály s legyen az egyén vagy osztály magyar, vagy román, avagy más nemzetiségű. És éppen ez az álláspontunk a jogos s méltányosságon alapuló azon kívánalmakkal szemben is, melyeket akár az egyén, akár egy osztály magának megengedett uton s eszközökkel megszerezni igyekszik.

beleszeretett s képzeld el, azzal áll elő, hogy elveszi.

Az én Pepi lányomat? Azt hát törvényszéki jegyzőn alul nem adom. Megkérdeztem tőle, van-e hivatala. Hanem hát dehogy volt a boldogtalannak. Mindig valami Duna-hídról beszélt, de oda csak nem megy el vámszedőnek, mi az ördög. Azután ha még az apja után örökölné valamit. De maga megvallotta, mikor kérdeztem tőle, hogy apja talán nem is volt. Süsse meg az ilyen ember a tudományát. Vegyen el egy varróleányt, de nem az én Pepi lányomat. Kivertük szépen.

A kisasszonyok ismét hangos hahotára gyújtottak. Mulattak a pórujárt emberen.

— Kivertétek hát Gyöngyössy Sándort? — kérdezte higgadtan Sótónyi.

— Ho—hogyan? — pattant Haragos ur — ismered?

— Hogyne ismerném! Hiszen ő építi az új Duna-hidat, büszke vagyok rá, hogy a tanítványom. Azután meg a miniszter a nagybátyja.

— Milljom ágyu, százezer szekercze! — ugrott föl Haragos Mihály dühösen. — Miért nem mondta a bolond azt mindjárt?

— Talán bolond lett volna — gondolta magában Sótónyi s szépen elbucuzott régi iskolatársától.

Mégis csak jó mikor valaki közbe szerény ember tud lenni.

Azonban minden ez állásponttal meg nem egyező jogszerzési módnak ellensége vagyunk; sőt még csak a törekvéssel is a legnagyobb ellentétbe helyezkedünk, mely meg nem engedett módon való jogszerzésre irányul.

Nem azon ellentétről van itt szó, mely a magyar nemzet és magyarországi románság **józanabb** elemei között politikailag ma is fenáll; sem az utóbbiak politikai vágyainak érvényesítéséről, hanem azon **igaztalan törekvésekről**, mely a fenti csekélynek mondható ellentétet a végletekig óhajtaná kifejleszteni; vagyis röviden: **a román tulzokról**.

Ne képzeljük azt, hogy meglelt, tekintélyes s tudományos képzettségű emberek nagyszámmal tartoznak hozzájuk. Oh nem! Legfeljebb csak azok, kiknek becsvágyát bántja a tudat, hogy földi éltök elmúltával elfeledik nevüket is; és talán még azok, kik rendkívüli elhatározással **vértanuságra** adják magokat, — vér nélkül.

S ezek az urak értik a módját, miként kell a tanulókkal biró kovácsmester elvét: **»ott üsd a vasat, hol tüzes«** a maguk körükben gyakorlatilag keresztül vinni: a románság tüzes részét, az ifjakat korán szaturálják legnagyobb részben neveléséssel eszméikkel s a lelkes ifju teli tudóval szívja magába azokat s egykönnyen nem is adja ki és ez így megy nemzedékről nemzedékre . . . tehát örökké tartó, változhatlan, vagyis ami azt jelentené, **hogy hazánkban a nemzetiségi surlódásoknak sohasem lesz vége**.

És hidaltassék bár át azon ür, mely magyar és román politikusok között tátony, bármily őszinte baráti jobbot nyujtsanak is a két fél vezéreinek egymásnak, a nemzetiségi béke mindazonáltal addig nem áll be, míg annak önkénytelen ellensége, a fennálló ellentét létrehozója, fenntartója és terjesztője az ifjuság nevelése, működésének ellenőrzése más jobb, megfelelőbb irányt nem kap.

A történelemre utaljuk olvasóinkat, melyből a nap fényességével vetekedő világossággal tűnik ki az, hogy minden nagyobb átalakulásban az ifjuságnak volt oroszán része. Mindenkör s mindenütt. S ha a román nemzetiségi kérdés ösvényén vissza felé haladunk s eredeténél megállunk, ott találjuk mint kezdeményezőt, az utópikus álmokkal eltelt román ifjuságot.

A mondottakból önként levonható azon egyik főelvünk, hogy az ifjusági mozgalmakat mindig éber figyelemmel kísérjük s ilyenkor legjobb meggyőződésünk szerint mindig ott vagyunk buzditó vagy korholó beszédünkkel.

Várad iskolái miatt mindig legfőbb gőczpontját képezte a Királyhágón innen lakó román ifluságnak. S mert a román nemzeti kérdés megoldásában egyik nagy tényezőnek tekintjük, azért minden nyilvános működéséről megemlékeztünk.

Élénk emlékezetünkben vannak tehát azon surlódások, melyek a helybeli jogakadémia hallgatói között mintegy másfél évtizede kitörték s a múlt évben tetőfokukat érték el, melynek eredménye az volt, hogy egy román joghallgatót az ország összes felsőbb iskoláiból kitiltottak, azon 17-et pedig, kik az utóbbi eszméit magukévá tették, a helybeli akadémia tanári kara tiltotta el az előadások hallgatásától.

Élénk kíváncsisággal vártuk tehát a helybeli román joghallgatók idej ismerkedési estélyét, mint a melyen elhangzó beszédek irányt szoktak adni az ifjuság egész évi álláspontjának.

Ez estély mult hó 30-án tartatott meg. Ennek lefolyásáról a szebeni »Tribuná«-ban egy jelenvolt, **A** jegy alá bujva, referált.

S e hiteles értesítés alapján azon szomorú eredményre jutunk, hogy a román fiatalság álláspontja nem hogy javulna, hanem ellenkezőleg. **Ez ismerkedési estélyen résztvett ifjak ugyanis szolidaritást vállaltak kitiltott 17 társukkal s közvetve tehát a hírhedt Bolcasiuval is.** Miért is figyelmébe ajánljuk az akadémiai hazafias tanári karának az alábbi névsort.

A »Tribuná«-ban az estélyről megjelent referáda a következő:

A mult évi felemelő momentumok; midőn az ismerkedési estély alkalmából, mintegy lélekből kocczintottunk a szeretet poharával; midőn áthatva a szent kötelességektől, melyek a román ifjakra háramlanak, hűséget esküdtünk a jó egyetértés s testvériségre; **foljó év szeptember 30-án újlag oly imponánsul nyilvánultak,** hogy bebizongult, miszerint noha tekintélyes számmal, 18-al ritkult meg a nagyváradai jogakadémia román hallgatóinak sora, noha tehát ekként erőben gyengült, **de még sincs megtörve . . .** S az elismerés koszoruját kell a románság **génuszának** oltárára helyeznünk, hogy az elgyengült Biharnak 20 fiatalal, **derék legényt** adott.

»Az öröm nagy adójával kell áldoznunk a **rokon** oltárán, mert gondoskodott róla, **hogy a rettenthetetlenek elűzetése által keletkezett ür derék követőkkel töltsék be.**

»S hogy méltók arra, hogy »derék«-nek neveztessenek, elegendő garanciául szolgál nekünk azon lelkesedés, mely a fenti estélyen a lelkeket uralta.

»**Elsőnek Jacob** (a néhai **Jakob**) József ur állott fel beszédre azon **öreg**ek nevében beszélt, **kik megmaradtak még mint akad. hallgatók** azon vezéreink által véghezvitt de ék dolog után: örömmel, meleg szavakkal üdvözölte az **ujjonnan jötteket; szívükhöz beszélt akként,** miként azt csak **egy lelkesült román teheti.** Elismeréssel szólott az elnyomottakról, moadván a többek között: **»Elűzték és elszakították őket szerető keblünkről, de szellemük most is közöttünk öröklik és eszméik a miénk.«** Megköszönte a vendégeknek: **Acü** (néhai **Acs**) Sándor és **Steer** Coriolánnak, — mindkettő az elűzöttek közül való — hogy megjelenésükkel megtisztelték őket.

»**Az ujonnan jöttek nevében Schiopul József felett.** Hévvvel telt szavakkal beszélt az egyetértés és testvériségről s **szimpátiikus szavakat intézett a kitiltottakhoz . . . Acü Sándor** szép szavakban fejtegette azon kötelezettségeket, melyek az ujonnan jöttekre háramlanak; toastja jó benyomást tett a jelenvoltakra.

»**Muntean Sándor** pedig az ujonnan jöttek egyike, **hűségesen tolmácsolta ragaszkodásukat mindenhez ami román, s a gondolat és érzelemben való egységet hangsúlyozta . . .**

Az elűzöttek nevében **Steer Coriolan** nyilvánította ki azon változatlan szeretetet, melyet a mult évről megmaradtak irányában éreznek, majd az ujonnanjöttekhez fordulva **azon élő reményének és vágyának adott kifejezést, hogy mindegyiket a maga posztján lássa . . .** A többek között ezeket mondta:

»Ne szakítsátok meg hosszú sorát a **hangversenyeknek,** melyek évről-évre oly nagy lelkesedéssel rendeztetek; ne halasszatok el egy alkalmat sem, midőn a világ előtt nyilváníthatjátok, hogy román fiatalok vagytok és ne tőrjétek el, hogy román karaktereteket bármily csekély szenny is érje

Legyetek **szépek** (sic!) mert románoknak születetek és hangoztassátok az édes román szavakat mindenütt **még az akadémia falai, között is,** mert büszkének kell lennünk nyelvünkre. **És nehogy megengedjétek magatoknak, hogy azokkal viszonyba lépjétek,** kik még a mult évben záptojásokkal és kövekkel hajigáltak utánunk.

»A lelkesedés tetőfokát érte el. És szép román dalok és énekek között, általános öröm és lelkesedés közepette egyesültünk gondolat és érzelemben, megismerkedtünk teljesen . . .

Eddig a »Tribuná« referádája; melyre a már mondottakon kívül még csak egy megjegyzésünk van: biztos forrásból tudjuk azt, hogy az estélyen felszóltat több román ifjunak

az elválás alatt és előtt szülei szívükre kötöték, hogy a legcsekélyebb politikai kérdések feszegetésébe se bocsájtkozzanak s ime a szülői szónak, az anyai intésnek vége van amint kiléptek a szülei hajlékból. Pedig a szülők aggodalmának komoly alapja volt . . .

Megyei kiállítás Nagyváradon.

— Az ipartestület átirata. —

A szegedi orsz. mezőgazdasági kiállítás sikerén felbuzdulva, Bertsey György, a nagyváradai ipartestület elnöke felvetette az ipartestület kebelében azt az eszmét, hogy hasznos, sikeres vállalkozás volna egy megyei ipari és gazdasági kiállítás rendezése Nagyváradon, az 1902. évben.

A felvetett eszme rokonszenyvel találkozott Nagyváradon és Biharmegyében és sikere annál inkább biztosítva lenne, mert Bertsey György olyan három kiváló intézmény vállalat akarja rakni közös teherként a kiállítás rendezésének nagy munkáját, mint a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara, a biharmegyei és gazdasági egyesület és a nagyváradai és biharmegyei nyolcz ipartestület.

Az ipartestület előljárósága már meg van nyerve az eszmének; a kamarát és gazdasági egyesületet pedig most hívja fel Bertsey György a kiállítás rendezésének elfogadására.

A gazdasági egyesülethez a következő átiratot intézte az ipartestület nevében Bertsey György ipartestületi elnök:

Nagyságos Elnök Ur!

A nagyváradai ipartestület előljárósága f. évi szeptember hó 20-án tartott ülésében Bertsey György, ipartestületi elnök azon indítványát, hogy 1902-ik évben Nagyváradon, a nyári hónapok alatt egy 20 napig tartó ipari, gazdasági, állat, gyári és házi iparkiállítás rendeztessék, egyhangulag elfogadta, megbízván az elnökséget, hogy a kiállítás megvalósítása céljából elfogadás és hozzájárulás végett, kérje fel Biharmegye gazdasági egyletét és a nagyváradai kereskedelmi és iparkamarát, hogy a tervbe vett megyei és városi kiállítást, ugy a gazdasági, valamint az ipari és gyári érdekek előmozdítására és fejlesztésére nézve mint korszerű ténnyet hasznosnak és sikert eredményezhetőnek tartva, ahhoz járulni, a kivitelben közreműködni és támogatni hajlandók lennének-e és ha szíves hozzájárulásokról a testületet értesíteni kegyeskednének, hogy az előljáróság a maga részéről az 1900-ik évi január havában megtartandó közgyűléséhez már mint készen elfogadott ténnyet terjeszthesse, a költségekre nézve előterjesztést tehessen és annak elfogadását kellő időben ajánlatba hozhassa.

Ezen megbízatásunk alapján bátorodunk Nagyságod elé, mint a biharmegyei gazdasági egylet mélyen tisztelt elnökéhez járulni s kérni, hogy ezen kiállítás rendezési javaslatot behatóan tanulmányozni, a megfontolás után pedig megvitatás és hozzájárulás végett a tekintetes választmány elé ajánlólag betertjeszteni méltóztassék.

Mindenekelőtt tisztelettel kijelentjük, miszerint az ipartestület mint kezdeményező, de nem mint főtényező és rendező akar a kiállítást rendező bizottságban szerepelni, hanem csak mint egyik részese a kiállítást rendező három erkölcsi testületnek, amint az alább tisztelettel ajánlatba hozott programunkban kiténtetve van.

A biharmegyei gazdasági egylet, a nagyváradai ipartestület, a biharmegyei hét vidéki ipartestület és a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara 1902-ik év nyarán 20 napig tartó, Biharmegyei és nagyváradai ipar, mezőgazdaság, állat, gyári és háziipar kiállítást rendez Nagyváradon.

Minden kiállításoknál a legnagyobb kiadási költségeket a csarnokok építése emésztí fel, — némi megtakarítások szempontjából

javasoljuk, hogy a kézmű gyári termény és házi ipari cikkek elhelyezésére az iskolai szünet alatt, — a honvéd hadapródiskola lenne kikérendő, azon reményben, hogy a Nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter ur azon kegyességét, a miben az országos vendéglősök kongresszusát részesítette, hogy az iskola épületet lakásnak, a villanytelepet világítási célra rendelkezésre bocsátotta, kérelmünket szintén méltányolni fogja. A gazdasági, állat, erdészet és földmívelési cikkek arra külön építendő barakokban lennének bemutatandók, ezek helyéül a Sport-tér és környéke, vagy a volt járvány kórház területe lenne alkalmas.

A rendezés következőképen osztatnék be: — Az iparos mester, segéd, tanoncz és női kézi ipari cikkek rendezését az ipartestület által megválasztandó »kiállítási bizottság« teljesítené. Az állat, erdészet és mezőgazdasági termények kiállítását Biharmegye gazdasági egylete rendezné. A malom, szén, kőbánya, kőolaj, asphalt, üveg és egyéb termékek, valamint a megyei és háziipar rendezése kereskedelmi és iparkamarára lenne átruházandó. Ezen három testület képes lenne olyan megyei kiállítást rendezni, mely nagy Biharmegye és Nagyvárad város tekintélyének mindenkor megfelelne.

A szezonkérdés és rendezésre vonatkozó javaslat azonban csak tájékozás végett van felsorolva, mert annak megállapítása a megalkulandó bizottságok és az intézőség hatásköréhez fog tartozni.

Azon reményben, hogy a gazdasági egylet a kiállítás czimet elfogadásra és pártolásra méltatni sziveskedik, következnek a bizottságok megalakítása és pedig: a gazdasági egylet, az ipartestület a hét megyei ipartestületekkel együtt és a kereskedelmi és iparkamara külön-külön bizottságokat alakítanak kebelükben, ezen bizottságok első működése a vezetőség megválasztása.

A vezetőség elvállalása, illetve elfogadására a vármegye és a város legjelesebb férfaiából lenne kettő felkérendő, díszelnök és intéző elnöknek, a gazdasági-eget, az ipartestület és a kamara külön elnököket választának kebelükből, de a felhívások és megkeresések az intéző elnök által lennének aláírandók.

A kiállítás ideje alatt több ünnepek lennének rendezendők. Az ipartestületek VI. nagy gyűlése, mely 1902-ik évre esik, Nagyváradon tartatnék meg. Biharmegye gazdasági egylete a szokásos löversenyt ez időre tűznék ki, az E. M. K. E. itt tartandó országos nagy gyűlést is egyéb eddig felmerülő ünnepek.

A kiállítások, ha nem anyagi, de erkölcsi sikere elvitázhatlan, buzditásul szolgálnak az iparkodásra és szorgalmas munkásra az izlés, a csíny a kiállításokban nyerte bölcsőjét, ott fogamzott, onnan terjedt a szép gazdagsága, teremő ereje, ennél fogva tekintélye s megbecsülhetlen értéke ottan nyertek kifejezést, előismerést és becsülést az emberi szorgalom fárasztó értelmi felfogás vizsgálja és érdem szerinti okmányolása.

Meg vagyunk győződve, miszerint Nagyságod, mint a ki évek olyan hosszú során a legnagyobb fáradságot sem kimélve, sőt áldozatkészséggel működött Biharmegye földmívelési és gazdasági iparának felvirágoztatásán, ezen ajánlatunkat becses figyelmére méltatni kegyeskedik, ugyanezért a legmélyebb tisztelettel kérjük, hogy a nagyváradai ipartestület által tervbe vett 1902-ik évben Nagyváradon rendezendő biharmegyei és nagyváradai gazdasági, ipari és gyári kiállításhoz leendő hozzájárulást és közreműködést a vezetése alatt álló egyletnek ajánlatba hozni méltóztassék.

Ajánlatunk elfogadása esetében becses értesítést kérünk, hogy az 1900. évi január hóban tartandó közgyűlésünk elé terjesztendő költségeloirányzatunkban szükségelendő költségek beszerzéséről kellő időben gondoskodni alkalmunk legyen.

Tisztelettel maradtunk.

Kelt Nagyváradon, az ipartestület előljáróságának 1899. évi szeptember hó 21-ik napján tartott üléséből.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Október 16. 17. Jegyzővizsgálat a megyeházán
Október 19. 20. 21. Ellenőrzési szemle a várban. (Közös hadsereg.
Október 23. 24. 25. Ellenőrzési szemle a honvédkiegészítő parancsnokságnál reggel 8 órakor.

Magyarok Nagyasszonya.

A három évvel ezelőtt fényesen megtünepelt millenium alkalmából XIII. Leó pápa, a hercegprímás előterjesztésére külön ünnepet rendelt a Magyarok Nagyasszonyának tiszteletére. Igaz, hogy őseink augusztus 15-én tartották Nagy-Boldogasszony ünnepét, de ez a nap mégis Mária menybevételének az emléknapja, a mai ünnep pedig, melynek megtartására október második vasárnapját tűzte ki a pápa, tisztán Magyarország patronájának tiszteletére van szentelve.

Erre az ünnepre külön mise és zsolozsma-szöveget irt elő a szentszék. Őseinknek a Boldogságos Szűz iránt való lovasias és hagyományos tiszteletéről és Nagy Patrónánknak hathatós közbenjárásáról tanuskodik a mise- és zsolozsma-szövegnek minden sora.

Ebből közöljük *Eszterházy* Pál nádornak (1634—1713.) emelkedett szellemű, megható fohászokozását Magyarország Nagy-Asszonyához:

»Isten dicsőséges Szülője, Magyarország Nagyasszonya, Szentséges Szűz Mária! emlékezzél meg örökségedről, melyet hűségű szolgád, első királyunk és apostolunk neked ajánlott s testamentumban reád hagyott. Kegyes orczával tekints bírodalmadra s dicsőséges érdemeiddel légy közbenjárója, légy szószólója népednek egy szent Fiadnál, Jézus Krisztusnál. Hozzád kiáltottak eleink s minden szükségükből szabadulást nyertek, mert virrasztott öröksége fölött két szemed világa, oh mindörökké áldott Asszonyunk. Akiket ily remény emelt föl, ily bizalom éltet, hozzád folyamodunk, akik néped vagyunk. Védeld meg, hatalmas pártfogással hazánkat oltalmazd. Nyerjed ki itt és az egész föld kerekiségén anyaszentegyházunknak s a kath. hitnek felmagasztalását; nekünk pedig értelmes és a hit gyümölcseit termő szívet adj. Elismerjük, oh Asszonyunk, hogy vétkezünk, de felejtse el gonoszságainkat. Szólj egy jó szót mi érettünk Fiadnál, hogy az ő akaratja szerint intézzük életünket s téged, Asszonyunkat, Pártfogónkat tisztelhesünk életünk minden napjain. — Amen.

Az ünnep alkalmából az összes plébánia templomokban ünnepélyes szentmisék és prédikációk lesznek a szokott időben.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya a jövő évi választók névjegyzékébe leendő felszólalók közül többeket elutasított, azért, mert felvétel iránti kérelmüket okmányokkal nem támogaták. Az így elutasítottak közül Rosjencsik János, Balogh Tihamér, Baktay Gyula, Weisz Gábor, Perl Mór és Pollák Pál adtak be írásbeli felszólalást, a melyben a választók közzé való felvételüket kérik. A kérvények felett a kir. kuria fog dönteni.

* **A hamis iskolai bizonyítványok.** A csendőrség átiratáról már megemlékeztünk. Ebben felemlíti a csendőrség, hogy feljelentés folytán tudomására jutott, miszerint a rákospalotai polgári iskolában nagyobb összegért hamis iskolai bizonyítványokat adtak ki. A csendőrség felkéri a polgármestert, hogy ha Nagyvárad városánál, mint a hogy a névtelen feljelentés mondja, szintén volnának ilyen ha-

mis bizonyítvánnyal alkalmazottak, a vizsgálatot ez irányban indítsa meg. Egyik helyi lap erről irván, felemlítette, hogy ilyen hamis bizonyítvány alapján senki sem lehet a városnál, mert a pályázatok átvizsgálásánál Sipos Orbán kir. tanfelügyelő is felülvizsgálta a bizonyítványokat s bizonyára észrevette volna a hamisítást. Ezen közlemény folytán Sipos Orbán kir. tanfelügyelő átiratot intézett a polgármesteri hivatalhoz, a melyben kijelenti, hogy a pályázatok felülbírálásánál nem volt jelen s kéri, hogy a bizonyítványok ügyében a polgármester indítsa meg a vizsgálatot.

* **Szorítják az adóprést.** Az adóprést Nagyvárad városánál mostanában erősen szorítják, szorgalmasan írják a végrehajtásról szóló blankettákat, de a pénzügyigazgatóság még ezzel sincs megelégedve. A városnál most csak a legkritikább esetben függesztik fel a végrehajtást, olyanoknak, a kik helyzetüknél fogva azonnal nem tudnak fizetni, de ha haladékot nyerne, becsületesen letörlesztik hátralékaikat s nem veszi el azok nagy részét az állam. Ezt nehézményeli egy átiratban a kir. pénzügyigazgatóság. Az ilyen jogtalan felfüggesztés ellen panaszkodik, mert hatáskörének megsértését látja ez által. A városnál pedig közvetlenebbül tudják, hogy kik az egyáltalában fizetni nem tudók s kik a pénzügyi hivatalok szótára szerinti makacs adó-kötelesek. A szigornál is nagyon felfér a tapintat.

* **Szüreti vakáció az iskolákban.** Holnap kezdődik a hivatalos szünet Váradon. A régi szokáshoz híven a helybeli iskolákban néhány napig nem lesz előadás. A szünet a legtöbb iskolában esütörtökig tart.

* **Halászi társulat alakul.** Nemrégiben mozgalom indult meg, hogy a Sebes-Körös halállományát jobban értékesítsék s erre nézve halászi társulatot óhajtanak létesíteni Nagyváradtól a Körös alsó részére. Eddig ugyanis alig használta ki egy két ember a halászatot. A társulat létesítése érdekében október 14-én lesz a tárgyalás, a melyre az érdekelteket, köztük Nagyvárad városát is meghívta Szunyogh Péter alispán.

* **Andrássy szobra.** Andrássy Gyula gróf emlékszobra lesz Budapestnek első lovasszobra, melynek mintája most készül Zala György műtermében. A szobor a nagy államlérfiút férfikora delén ábrázolja, diszmagyarban, alatta bűszke paripával. A kitűnően sikerült minta a tavasszal kerül ércöntőbe s így a leleplezési ünnepélyt már a jövő őszszel meg lehet tartani. A szobor az új országház s az igazságügyi palota között fekvő teret fogja díszíteni.

* **Készülnek a sorozásra.** A városi katonai ügyosztálynál már készülnek a jövő évi ujonczásra. Erre nézve a következő felhívást bocsátotta ki Darvassy Lajos városi tanácsos: A véderőről szóló 1889. évi VI. t.-cz. 35. szakasza értelmében felhivatnak mindazon hadkötelesek, kik az 1877. és 1878., 1879. évben Nagyváradon születtek, avagy itt illetőséggel bírnak és Nagyváradon, avagy idegen helyen tartózkodnak, ugyszintén a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű állításkötelesek is, hogy a jövő 1900-ik évben tartandó sorozásokhoz való összeírás céljából, a folyó évi november havában Nagyvárad város katonai ügyosztálya előtt a hivatkozott törvény idézett §-ában foglalt szigorú büntetés terhe alatt, mulhatlanul jelentkezzenek. Egyszersmind figyelemztetnek az állításkötelesek: 1. Hogy a védtörvény 31., 32., 33. és 34. §§-ai alapján a papok, papjelöltek, papnövendékek, tanítók,

tanító-jelöltek, tanítóképezdei növendékek, örökölt mezei gazdaságok birtokosai, a családfenntartókra és az egyévi önkéntességre vonatkozó kedvezmények valamelyike iránt netaláni igények érvényesítésére vonatkozó felszerelt kérvényeiket az 1899-ik év január, vagy február havában Nagyvárad város katonai ügyosztálya-hoz, illetőleg idegenek az illetékes járási tisztviselőhöz, legkésőbb azonban a sorozás napján a sorozó bizottsághoz nyujtsák be. 2. Hogy az illetőségi sorozójáráson kívül leendő állítatás megengedése iránt a védt. ut. 27. §-a értelmében felszerelendő kérvényeik november havában a jelentkezés alkalmával nyujtandók be, a mikor is az 1. pontban jelzett kedvezmények valamelyike iránti esetleges igények is érvényesíthetők és igazolhatók. Igazolatlanul később benyujtott kérvények elutasítatnak. Végül megjegyeztetik, hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a védtörvényből eredő kötelezéseknek elmulasztása jelen felhívásnak, vagy a véderő törvényben foglalt kötelezettségnek nem tudása által ki nem menthető és az ilyen kifogások a büntetés kiszabásánál figyelembe vétetni nem fognak. Nagyvárad, 1899. október hó 1. napján. Darvassy Lajos, tanácsnok, kat. ü. előadó.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fazekas Sándor poklos-telki állami tanítót a tenke-széplaki elemi iskolához áthelyezte.

* **Nem jól értette.**

Orvos: Mit evett ma délbén?
Beteg: Marhahust.
Orvos: Étvágygyal?
Beteg: Nem, ezetes tormával.

* **A joghallgatók ösmerkedési estélye.** Tegnapra volt tervezve a joghallgatók ösmerkedési estélye. Azonban az a szüreti vakáció miatt elmaradt. Az ösmerkedési estély szombaton, 14-én lesz.

* **Uj postahivatal.** A magyar királyi államvasutak debreczen, nagyléta, vértesi vonalon fekvő Hajdu-Bagos vasuti állomáson a Hajdu-Bagos pályaudvar elnevezéssel 1899. évi október hó 16-án teljes fel- és leadási szolgálattal működő postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postai összeköttetését a Debreczen és Nagy-Léta közt mindkét irányban közlekedő 204. számú kalauzposták, valamint az említett vonalon közlekedő 4411 és 4414 számú vonatokat kísérő vasuti kalauzok útján kapja és megnyitása napjától kezdve a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt is fog működni. A postahivatal kézbesítési kerületébe Hajdu-Bagos község lett beosztva.

* **Lopás Katonavároson.** Egy szegény katonavárosi polgár: Klein Salamon tegnap délután elment hazulról s mikor hazaért, észrevette, hogy összes ruhaneműje s megtakarított pénze tizenöt, forintja hiányzik. A szegény ember panaszt tett a rendőrségen s most keresik a tolvajt.

* **Segített volna rajta.**

Urhölgy: Nem adhatokmagának alamizsnát szegény ember, mert nem tudok belenyulni a zsebembe. Fáj a kezem, most jövök a doktortól; látja: be van kötve.

A koldus: Belenyulok én, nagysága kérem.

* **A történelmi csarnok ujjaépítése.** Általános sajnálkozással fogadta az ország a hírt, hogy ezredéves kiállításunk koronája, Alpár Ignác gyönyörű műve, annyira meggyengült, hogy veszélyes volta miatt le kell bontatni. A »Műcsarnok« hasábjain ki is kelt ellene Mannheimer Gusztáv, hogy ilyen remekművet deszkából és vakolatból tákolnak össze, holott fő-

városunknak örök díszje lehetne. A merész támadás visszhangra talált, mindig többen szóltak a kérdéshez s végre kipattant az óhaj, hogy a mulasztást hozzuk helyre most és építtessük fel a történelmi csarnokot újra, szilárd anyagból. Ugy látszik, a kívánalmat meghallotta a miniszter is, mert, mint értesülünk, nemrég felhívta Alpár Ignácot, állítsa össze a költségvetést, körülbelül mennyibe kerülne az ujjaépítés. A művész huszonnégy óra mulva részletes költségtervezettel állott elő, a minnek az a magyarázata, hogy már akkor, mikor Alpár terve az első díjat elnyerte, szándéka volt a bírálóknak a remekművet állandó épületté tenni s erre már akkor részletes költségvetés készült. Most csak a fiókjába kellett nyulni érte Alpárnak. Az összes költségek 1.600.000 forintra rugnak, a mi tekintélyes összeg s gondolkodóba is ejtette az intézőket. Reméljük azonban, hogy illetékes körök meg fogják találni a megoldás helyes módját s akkor ismét ott fog pompázni a városligeti tő közepén a magyar építészet egyik mesterműve.

* **Az utadó-lajstromok közszemlén.** Nagyvárad város összes városrészeire, továbbá idegen szőlőtulajdonosokra vonatkozólag készített s a végérvényesen megállapított százalékban kivett utadó egyenkénti kivetési lajstromok az 1890. évi t.-cz. 23. §-a rendelkezéséhez képest a városi adóhivatal utadó ügyosztályánál 1899. évi október hó 10-ik napjától 1899. évi október hó 25-ik napjáig terjedő 15 napra közszemlére kitétetnek. Miről az érdekelt adózók azzal értesítetnek, hogy ezen egyenkénti kivetési lajstromokat megtekinthetik, a netalán sérelmeknek tartott kivetés ellen 1899. október 10-től 1899. október 25-ik napjáig felszólamlásaikat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához headhatják. Kelt Nagyváradon, 1899. október 7. Dr. Bulyovszky József, polgármester.

* **Igaza van.**

Erdőkerülő (tehenet hajtó falusi gazdához): Hé, atyafi, hát nem tud kend olvasni, nem látja ott a táblát. »Csak gyaloglók« mehetnek ezen az ösvényen át?

Falusi gazda: Hiszen látom, de az én »Czifra« tehenem is gyalogszerrel jár.

* **Ünneprontó igazgató.** A hiperloyalitásnak egy sajnálatos elfajulásáról ad hírt fővárosi tudósítónk. A IX. kerületi felsőbb kereskedelmi iskola hallgatói, u. i. körülbelül 30 frtot gyűjtöttek egy koszorura, hogy Batthyány Lajos sirjára koszorut tehessenek le kegyeletök jeléül. Fillingner Károly igazgató azonban ezt a kegyeletes dolgot megakadályozta, a koszoru vásárlását eltiltotta és a pénzt lefoglalta.

* **A korona-bankjegyek.** Az Osztrák Magyar Bank főtanácsa, mint bécsi tudósítónk jelenti, tegnapi ülésén megállapította az új koronára szóló bankjegyek szövegét és elhatározta, hogy a szöveget jóváhagyás végett az illetékes magyar és osztrák miniszteriumoknak megküldi. Az új bankjegyek tudvalevőleg tíz koronáról szólanak és az öt koronás ezüst pénzzel együtt a forgalomból kivont 5 és 50 forintos államjegyeket fogják helyettesíteni.

* **A párisi kiállítás magyar palotájában** különösen két terem fogja magára vonni a látogatók figyelmét: a Szent István szoba és Budapest polgármesteri fogadó szobája. A Szent István-szoba az átalakított király palota fogadó-terme lesz, gyönyörű Árpád-kori díszítésekkel. A falakat Árpád házi királyaink domborművű alakjai díszítik s az egésznek elrendezése és belső díszítése nagy hatást tesz a szemlélőre. A polgármesteri szoba egészen új magyar izlésben lesz díszítve és butorozva, szintén egyik legszebb részlete lesz a palotának. Érdekességben ritkítja párját a tervezett »huszár-szoba« is, csupa olyan emlékekkel, melyek a speciális magyar katonaság dicsőségét hirdetik. A falakon huszár-bravurok képeit helyezik el, a hol a legfiatalabb festő nemzedék, Tull, Turry stb. juttathatják érvényre fiatal vérök tüzeit, lelkesedését.

* **A jövő nyári szezon.** Pár nap előtt említettük, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsa: *Bölyg József* kérni fogja Nagyvárad városától, miszerint a jövő nyáron májustól július végéig a kolozsvári színtársulat itt tarthasson előadásokat. Mint értesülünk *Bölyg József* intendánsnak nincs szándékában, hogy ilyen csonka szezonra Nagyváradra hozza a társulatot. Így a jövő nyáron nem lesz színtársulat Nagyváradon. Annál jobb tanyát lennek majd itt a zengerek és csepürágókóklerek.

* **Szántó Kovács János szabadlábán.** *Szántó Kovács János*, a híres népevezér, vasárnap szabadul ki a szegedi csillagbörtönből, hol öt évet töltött. *Szántó Kovács*, aki földmives volt, a börtönben asztalosságot és kosárfonást tanult s valamelyik mesterséget fogja gyakorolni szülővárosában, Hódmező-Vásárhelyen, a hol kiszabadulása után le fog telepedni.

* **Az oszt. sorsjegyek új ciklusa.** A m. kir. osztálysorsjegyek kelendőségét nagyban fokozta az 400,000 frtos főnyeremény, a melyet négyen nyertek meg Nagyváradon. Török A. és társa budapesti irodája, mint az oszt. sorsjáték főelárusítója, már hirdeti az újabb sorsjátékot, a mely iránt mind jobban gyarapodik az érdeklődés. A sorsolásra vonatkozó tájékoztató hirdetményt mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink.

* **Gyermekmondás.**

Erzsi: Mama, miért őszül a te hajad?

Anya: Azért, mert te sok bosszúságot okozol nekem.

Erzsi: Óh mama, nézd csak szegény nagymamát, annak egészen ősz a haja. Beh rossz lehetél te gyermekkorodban!

* **Elveszett.** A Nagy-piaczon tegnap este elveszett egy fekete bőrkötésű régi könyv. A káros kéri a megtalálót, hogy adja át a rendőrségen megtudható ezimen, hol jutalomban részesül.

* **Értesítés. A Czillér Imre olasz-i fő-üzletében a ház lebontása, az üzlet áthelyezése és a raktáron lévő áruk, azok tuhalmozottsága végett, mélyen leszállított áruk mellett árusítatnak el.**

Transzvál.

Sic transit gloria libertatis.

A nemzet, hajdan a szabadságért olyan nagy áldozatokat hozott, éhes lett a sok védekezésben a mások szabadságára. Azóta nincs kitől féltetni a saját függetlenségét, megtámadja másokét.

Akaratlanul is Róma jut eszünkbe. Vajjon ez az ujkori telhetetlen világbirodalom nem fél elődje sorsától?

Kevés háborút indítottak meg oly igazságtalanul, mint a most készülő délafrikait. Valóságos rablóhadjárat, a milyeneket XIV. Lajos próbált elég csinos sikerrel s a miknek folytatása — Sedan lett.

Ugy látszik, ez sem jut eszébe John Bull-nak.

Pedig a délafrikai két köztársasághoz igazán semmi köze Angliának. Sőt ha igazságosak akarunk lenni, nincs az egész Fokföldhöz sem. 250 év előtt holland gyarmatosok foglalták el s ezeké is volt a francia forradalomig. Mikor a francia csapatok Hollandiát elfoglalták, Anglia »védelmébe fogadta« a fokföldi gyarmatot, azzal a szent ígérettel, hogy a háboru végén visszaadják, most is csak a francziák ellen védelmezik. Persze hogy nem adták vissza soha, sőt mikor a búrok 1815-ben mozgolódnak kezdtek s követelték az ígért beváltását, fegy-

vert fogtak ellenük s hat vezérférfiukat felakasztották.

Ujabb kegyetlenségek elől fölszedték a hurok a sátorfát s 1835. körül nagy tömegben vándoroltak ki a vadonba. Maga *Krüger Pál*, a mostani elnök is mint tíz éves gyermek gyalogolt atyja szekere mellett.

Egy részük Natalban telepedett meg, majd az angolok elől onnan is kénytelen volt elmenekülni s *Pretorius* vezérlete alatt az Oranje és a Vaal közt talált új hazát, a másik csoport mindjárt átkelt a Vaalon s az ottani vad, hegyes vidéken alkotott államot. A két országnak még azontul is sok viszálya volt a tolakodó szomszédokkal, de mikor 1881-ben alaposan elverték néhányszor a betörő angolokat, végre 1884-ben elismerte Anglia, hogy »az ország kormányzása szabad beavatkozás nélkül jogosilva van diplomáciai ügyeinek vezetésére s külpolitikájának intézésére. Csak a külföldi államokkal kötött szerződéseket fogja az angol királynő jóváhagyni.«

Két évvel később fedezték fel az aranybányákat s azóta csak úgy özönlöttek a szerencse-vadászok az aranytermő országba. A jó szomszéd most látta csak, micsoda pompás falat kínálkozik ott az orra előtt. Azt hitte, csak ki kell nyujtania érte a kezét. Mikor aztán a kinyujtott kéz körmére jót koppintottak s a betört *Jamesont* elfogták, Anglia megint csupaméz lett. *Chamberlain* maga írta *Krüger*-nek: »Mindig bizalmam volt az ön nagylelkűségében. Méltóságod megbizhatik bennem, hogy az 188-iki szerződést szigoruan meg fogom tartani«. Egy esetleges délafrikai háborura pedig egyenesen kijelentette, hogy »ez olyan akció lenne, mely épp oly erkölcstelen mint oktalans«. Persze, akkor még *Jameson* fogva volt s könnyörögni kellett érte, miután mint állítólag saját szakállára dolgozó kalandor, nem állt a nemzetközi jognak hadifoglyokra vonatkozó szabályai védelme alatt.

Hogy a kiszabadulás után *Jameson* urnak semmi baja sem lett, sőt hogy Londonból is más hangon kezdtek diskurálni, az már a legközelebbi multba tartozik s mindenki élénken emlékszik rá. Most nem a mult érdekel többé, hanem a jövő.

A művelt világ rokonszenve a búrokkal tart; hanem ennek a rokonszenvnek valódi értékét nagyon jól ismerjük mi is saját történelmünkben. Nagyobb szerencsénk országuk hegyes, erdős fekvése, mely az Európából odavitt katonaság működését nagyon megfogja nehezíteni a szokatlan terepen. Mellettük harcol a lelkesedés is — meglátjuk, fölér-e mindez a pénzzel s a jobb fegyverzettel.

Számban nem lesz nagy az eltérés. Anglia nem vonhat el sok erőt többi gyarmataiból s a szállítás is rengeteg időt vesz igénybe.

Csak egy tényezőt nem vettek eddig tekintetbe: a benszülötteket. Délafrikai utazók egybehangozón állítják, hogy a feketék egyformán gyűlölik a búrta és az angolt s most megtörténhetik, hogy a két viszálykodó fehér faj alatt egyszerre föllázadnak s a szabadságharcot átváltoztatják fajháboruvá. Hogy aztán ez a fordulat milyen külsőt fog adni a háborunak, könnyű elgondolni. És hogy ez nem valami rémes álom, mai táviratunk legjobban bizonyítja, mely máris hirt ad a benszülöttek első mozgolódásairól. Szóval a hanyatló század olyan háborut hagyhat örökségbe a következőnek, melynek átkos hatásait évtizedek munkája sem fogja eltüntetni.

Lehet, hogy végül mégis Anglia lesz gazdagabb két tartományyal; de hogy felér-e az az erkölcsi veszteséggel: nagy kérdés.

London, okt. 7. A Times értesülése szerint véglegesen elhatározták, hogy a parlamentet e hó 17-ére hívják össze.

A Timesnek jelentik Mafekingből tegnapelőtti kelettel: A búrok mozgalmá Transzvál nyugati határán egyre nagyobb arányokat ölt. A helyzet akut. A Cronje vezetése alatt álló 6000 főnyi kommandó tüzérsséggel Ramathlabama közelében, Rooignund-Bowsfarm mellett áll.

Johannesburg, okt. 7. A vidékről ezer benszülött jön a városba. A hatóságok elhatározták, hogy visszakisértetik őket falvaikba. Tegnap este két benszülött egy zsidó ruhakereskedő üzletébe jött, nyakszirtén szurta a kereskedőt és elmeszette a torkát. Eastrandban két zsidó kereskedőt gyilkoltak meg. A benszülöttek, különösen a kafferek mindenütt fosztogatnak, a hol pálinkát remélnék találni.

London, okt. 7. Carnarvonban a békebarátok gyűlésén Morley beszédet mondott, a melyben a devonshirei herceg beszédének mérsékelt hangjára és arra az elfogadható nyilatkozatára utalt, hogy aligha nem akarja csorbitani Transzvál függetlenségét és azt mondta, hogy nem látja be, miért volna Angliának és Transzvál-nak lehetetlen megegyeznie. Ő — ugymond — mindig ajánlotta Transzvál-nak, hogy fele uton eléje menjen Angliának. Sajnálja, hogy Transzvál visszavonta a választójognak öt éa után való megadásáról szóló ajánlatát. Mindazáltal kötelességünk — mondta a szónok — hogy az ajtót még nyitva hagyjuk a további tárgyalások számára.

Budapest, okt. 7. (Saj. tud. táv.) Londonból érkezett táviratok szerint a búrok azon a keskeny földnyelven koncentrálják csapataikat, amely Natalból benyulik Transzválba. A brit csapatmozgalmakat titokban tartják. A »Münchener Allgemeine Zeitung« feltétlen megbizható forrásból jelenti, hogy Muravievnek sikerült a koalíciót létrehozni Anglia ellen. Benne van egyelőre Oroszország, Franciaország, Spanyolország és ezek azonnal akcióba lépnek, mihelyt Délafrikában az ellenségeskedés megkezdődik. Németországban egyelőre felülkerekedett az angol-barát párt, de ezzel szemben igen erős az angol-ellenes párt is.

Budapest, okt. 7. (Saj. tud. táv.) Londonból távirják, hogy azt a hadtestet, amelyet Buller fog vezényelni Dél-Afrikába, ma fegyverbe szölitották. Hurte tábornok lovassággal s egy dandár gyalogsággal Mariczburgba indult.

Igazságszolgáltatás.

A szerelem vége. Egy falusi szerelmi históriának utolsó jelenete foglalkoztatta tegnap a törvényszéket.

Fiatal, szép oláh leány volt a vádlott *Szercsiú Oána*, akit egy falujabeli legény vádolt könnyü testi sértés miatt.

Három évvel ezelőtt történt, hogy a leány egy lakodalmon összekerült *Alb* Mitruval. A

legény igen sokat forgolódott a leány körül s a leánynak is tetszett a fiatal legény. A lakodalom után mindennap találkozott a legény a leánynyal s rövid idő múlva már az egész falu tudta, hogy a gazdag Alb Mitru szereti a szegény Szercsiú Oanát.

A viszony másfél évig tartott s már ki is volt tűzve a kézfogó napja, amikor a legény minden ok nélkül ott hagyta a leányt.

A leány eleinte kérte, hogy térjen vissza hozzá, de hiába. A leány végre is bosszura határozta el magát, egy este elvitte hazulról édes apja fegyverét s amikor a csalfa legény a kocsmá felé ment, utána lőtt. A töltés a lábát érte a legénynek s csak kis sérülést okozott.

A leány a törvényszék előtt azzal védekezett, hogy ő nem akarta megölni a legényt, hanem csak megakartja ijeszteni.

A törvényszék figyelembe vette az enyhítő körülményt s a szerelmes leányt két hónapi fogházra ítélte.

A kaucziós szerkesztő. A mult évben valami *Népvészér* című kis zuglapot indított a fővárosban Tóth Pál, a hamar hírhedté vált redaktor. A jeles férfiú egészen új alapra fektette vállalatát, szerződöttetett a lapjához mindenkit, a kitől csak kaphatott — kaucziót. És hirlapiródmalmi tevékenysége terén egészen új állást is teremtett, felfogadva néhány újságíró inast. Persze ezektől is kaucziót vett. Alig pár hónap múlva egymásután jelentették fel Tóth Pált a törvényszéken kaucziósikkasztások miatt, mert a szerkesztő ur nem csak munkát nem tudott adni a »munkatársainak« s alkalmazottjainak, de természetesen a fizetésekkel is örökösen hátralékban volt. Arra meg, hogy az óvadékösszegeket visszaadja a becsapott ballekeknek, egyáltalán nem gondolt. Ekként sürűn kellett a törvényszéknek Tóth Pál ellen, akit csakhamar letartóztattak, végtárgyalásokat tartani. A bíróság mostanában háromszor ítélte el egymásután a kitűnő redaktort. A három alkalommal vagy kétévi börtönt sóztak rá. A törvényszék egyik ítélő tanácsának, melyben Lenk Gyula királyi táblai bíró elnökölt, ma ismét akadt volna egy kis leszámolni valója Tóth Pállal, a ki most a kőbányai-uton levő gyűjtő-fogházban várja, hogy az ellene még folyamatban levő három pörben végezzen vele. De a bíróság azt hitte, hogy a szélhámós rab ott a törvényszék épületében tölti fogságát s e helyen akarta neki a vádhatározatot kézbesíteni. A határozatot nem kapta meg a gyűjtő-fogházban levő vádlott s ezért a mai tárgyalást máskorra kellett halasztani.

»Veszedelmes« tósztok. A fővárosi szociálisták főemberét, *Bokányi* Dezsőt a sajtó-bíróság egy évi fogházra ítélte volt. Mikor néhány hét előtt be kellett rukkolnia Bokányinak a fogházba, az elvtársak bucsulakomát rendeztek a tiszteletére. A munkásság vezetői a Küffner-féle vendéglőben »vigadtak« s ott volt egy küldöttje a rendőrségnek is, melynél a bucsu-estét bejelentették s arra engedelmet is kaptak. Az elvtársak sorra kivágtak egy-egy díkeziót, s persze gyönyörű rekordot értek el, mert vagy 40 tósztl hangzott el. Bizonyára mérsékelték volna magukat az elvtársak, fájdalomuk kitöréseiben, ha sejtik, hogy minő következése lesz a nagy tósztl-özönnek. A rendőrség ugyanis a tósztok jórészét veszedelmesnek találta, mert a szónokok közül kerek *harmincz szociálistát* jelentette fel »büntettes feldicsérése« címén. A monstre feljelentést a kir. ügyészség magáévá tette. A vádhatóság ugyanis a bepanaszoltakkal szemben, köztük a szociáldemokraták vezetői:

dr. *Goldner* Adolf orvos, *Baron* Ede, *Nagy* Rezső és *Wellner* Jakab ellen a bünvádi eljárás folyamatba tételét indítványozta. A büntető törvényszék a vizsgálat megejtését dr. *Matuska* István vizsgálóbíróra bizta, aki a terhelt 30 szociálistát már megidézte. Közülök dr. *Goldner* Adolfot és még néhány följelentett társát a vizsgálóbíró ma hallgatta ki.

Felmentő ítélet. *Sterlinger* Sámuel ügynök uzsorapörében ma folytatták a tárgyalást *Fekete* bíró elnöklete alatt az esküdt-széki teremben. A ma kihallgatott tanuk nagyrésze kedvezően vallott a vádlottra, miáltal a pör egész más utra terelődött. Két tanuról kitént, hogy a vizsgálat során hamisan vallottak, a miért elnöki megrovásban részesültek. Az egyik tanu pláne a vádlottól kért instrukciót. *Gruber* dr. alügyész vádbeszéde után *Follák* Illés dr. pontról pontra czáfolta a terhelt tanuk vallomásait, mire a törvényszék a vádlottat felmentette az uzsoravétség vádjá alól. Az ügyész felebbezett.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

2845. Szücs Sándor és társa lopás, — helyben hagyva.
2871. Szabó Sándor becsületsértés, — visszatartva.
2872. Kohn László becsületsértés, — visszatartva.
2873. Szvetka Mihály becsületsértés, — visszautasítva.
2896. Benkő József testisértés, — helyben hagyva.
2898. Csák Mária sikkasztás, — helyben hagyva.
2902. Hengye Mojsza hamis eskü, — helyben hagyva.
2965. Kovács József és neje becsületsértés, — helyben hagyva.
2988. Lakatos István becsületsértés, — visszatartva.
2889. Keckés János becsületsértés, — visszatartva.
2938. Mészáros Lajos és t. testisértés, — helyben hagyva.
2939. Pópa Tógyer és társa ingatlan vagyron rongálás, — részben megváltoztatva.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

2105. Safrán Emil — Kirics Döme, — részben helyben hagyva, részben megváltoztatva.
2107. Vészi Károly — Molnár Vince, — helyben hagyva.
2112. Dalka Márk — Bok Juon, — részben megváltoztatva.
2504. Özv. Kővári Istvánné zálogjog törlési ügye, — megsemmisítve.
2306. Révai testvérek — Asbóth Gyula, — rendelet.
3308. Balázs Gusztáv — Klein Ignác, — rendelet.
2309. Juhász Tógyer — Pap János, — helyben hagyva.
2357. Aradi polgári takarékpénztár — Sztoján Petru, — helyben hagyva.
2450. Itj. Ungár Mór — Gosztonyi Ferenc, — rendelet.

Előadó: *Poynár Dénes.*

2766. Bene Márton testisértés, — helyben hagyva.
2769. Lázár Lázár és társa közveszélyű megrogálás, — helyben hagyva.
2790. Ille Vaszali és t. testisértés, — részben megváltoztatva.
2811. Szabó Flóráné és t. gyilkosság, — helyben hagyva.
2817. Klein Jakab sikkasztás, — helyben hagyva.
2846. Kardos Sándor és társa lopás és egyebek, — rendelet.

2886. Kardos Adolf vétkes bukás, — részben megváltoztatva.

2893. Sallai Sándorné lopás, — helyben hagyva.

2950. Dandó Albert becsületsértés, — helyben hagyva.

3183. Sinka Sándor testisértés, — helyben hagyva.

TANUGY.

Pályázat olaszországi ösztöndíjra.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter egy olaszországi ösztöndíjra hirdet pályázatot a tanárok részére. Az ösztön-díj 1200 frtos s pályázhatnak a helyettes s a rendes középiskolai tanárok, kiknek a magyar s a német nyelvből van képesítésük. A pályázónak kötelezni kell magát arra, hogy egy év alatt olaszul megtanul s hogy a felmerült szükséghez képest bármikor és feltétel nélkül elfogadja a fiúmei állami gimnáziumnál való alkalmazást. A folyamodványokat november 10-ig a fiúmei kormányzósághoz kell küldeni.

REGÉNY-CSARNOK.

A NAGY FEJMOSÁS.

(Katonai humoreszk.)

5

Lenz Fülöp után: *Idem.*

Egy valóságos üvöltő farkas! Kijelentem magának, hogy ez volt az utolsó hősködése. A legénységet nem fogja többé nekem mocskolni, sem pedig füleiket czibálni! Megérdemelné, hogy a maga fülét rángassa meg az ember. De micsoda pofát vág maga mostan! Ilyen arcfintorgatást nem művel az ember bíraskodó feljebbvalója előtt sem. Vagy ha ez a rendes arcfintorgatás, úgy elég baj az nekem s csak fájlalni tudom azt. Azt is kikérem még magamnak, hogy ide-oda himbálja magát azokon a vendéglődalokon. Csak tud talán öt percnyi nyugalmat rendelni a csorjainak! Vagy tán erre is megtanitsuk, mint egy ujonczot? Különben a mi engem illet, én nem tartom önt egy cseppel sem többre egy ujoncznál . . .

Stromberger s talán nemcsak ő egymaga valósággal ujjongott. Repesett a szive örömeiben, hogy az altisztet ilyen alaposan lehordták. Hogyne! A bosszu mindenkinek édes. De még csak ezután jött a java!

Trübsalt az ujonczczal való ismételt egy vonalba állítás anyira sértette és ezt oly lealacsonyítónak találta, hogy magáról megfejltkezve egy lépést tett előre és megszólalt:

— Örmester ur! . . .

— Tyüh, azt a ragyogó rézangyalát! Röggtön elhallgasson. Kezet a zsinórhoz, sarkokat össze! Ha nem engedelmeskedik parancsomnak, azonnal lecsukatom. Mi nem jut eszibe, a félbolondnak? Ellenem lázad és meg akarja sértetni a subordinációt? No szép példát mutat a legény ségnek, mondhatom! Csakugyan jól mondtam, hogy újra be kell gyakorolni ezt az embert a katonai regulákba. — Hogy az ördög vigye el az üres kobakját a Bolond Istókjának. Előbb a legtrágárbab szavakkal szidalmaz mindenkit, a ki csak utjába vetődik, majd meg a feljebbvalója ellen lázad! Teremtését a zöld harkályának! Már rég figyelemmel kísérem a viseletét. »En tőlem hüselhet odabenn a börtönben, mint a kolbász a kéményben.« Nemde érti, hogy hova czélozok.

»S egy ilyen észnélküli kolonczczal, melyhez ez az ember hozzá tartozik, kell vesződnie s magát emészteni az embernek. Ugorjon ön a legközelebi eső-csatorna alá és fuljon bele; vagy vitesse ki magát trágjának a legelső dülő utra, a káposztás földekre, végül pedig ajándékozza oda a bőrért a gypmesternek, hogy ez az érdemes férfiú önt kitömje és mint egy özönviz előtti röpökődő szörnyet az állat kert részére adja. De most már kérem,

kotródjék. Odelenn a kaszárnya kapujában kuczorog egy vén koldus asszony. Menjen hozzá, tán megfogadja még önt a maga inasának.

— Ej, ej őrmester ur! Nem lenne szives egy kissé széjjel nézni a kapu tájékán. Ha nem restelné a fáradságot! Valóban azt hiszem, hogy meghallották. Különben elhiszi, hogy rendkívül csodálkozom maga felett?

Cziegenbrück kapitány volt, a kitől a hangok jöttek.

Az őrmester tagjaiba beleállt a rossz nyavaly, midőn a század parancsnokát megpillantotta, majd meg az őrnagyot a kaszárnya kapujában észrevette, a ki egy más tiszttel beszélgetett s egy olyan pillantással látszott végig mérni az altiszt urat, melyből nagyon kevés jót lehetett kiolvasni.

Őrmester Keller egészen elfelejtkezett tehát a szabályszerű jelentés megtételéről, mikor pedig a dolog észibe jutott, akkor már késő volt, mert a kapitány ajkán megeredt már a szó; őt pedig nem lehetett félbeszakítani.

— Ismétlem, nem győzők önön eléggé csodálkozni, őrmester ur! — Kezdte a szót. Cziegenbrück. — Csak nemrégiben ajánlottam igen nyomatékosan figyelmébe a katonákkal való rendes bánásmódot, a mi ő Felsége egyenes óhajta. Ő Felsége első sorban a tisztességtudást és becsületérzést köve eli meg minden katonától; de hogy szállja meg őket ez az érzelm, mikor olyan pórul jár itt önök közt és úgy kitekerik a nyakát szegénynek, hogy jobban már a hóhér sem tudná kivégezni. Egy másik következménye a dolognak, ha az altiszt és őrmester úgy bánik a közlegényekkel, mint a kutyaival, az, hogy ez utóbbira az ő főbb rangú feljebbvalóinak jóindulatu intelmei sem tesznek semmi hatást s teljesen hidegen hagyják őt. De mi ha csak borsót hánytam volna a falra, midőn önnek prédikáltam, azt kell tapasztalnom, hogy ön itt az egész század színe előtt, tehát a hol én minden pillanatban megjelenhettem, perel és szitkozódik akár csak egy csörgő szarka. Csinos kis példaadás, mondhatom! Hát nem utasította ön parancsomra külön rapporton a legszigorubban az altiszteket, hogy ezentul minden szitoktól és káromkodástól tartózkodjanak? No, hadd halljam őrmester ur?

(Foly. köv.)

SZINHAZ.

Szulamit szerzője. A Szulamit című zsidó daljáték eredeti szövegének szerzője, mint már említettük, a neki járó írói honoráriumokért pört indított a Magyar Színház ellen s keserves levélben panaszkolta el egyik budapesti hírsorsosának az ő szörnyű nagy nyomorát, mely e lépésre kényszeríti. Egyik esti lap erre vonatkozólag Párisból egy levelet kapott, amely szerint *Goldfaden* ur nem is olyan szegény, mint ahogy maga azt megírta, sőt elég tisztességesnek mondható vagyon felett rendelkezik. Elegánsan öltözködik s mellényét állandóan vastag arany láncz díszíti. Speciális ízű és nyelvű darabjainak mindig meg van a maguk közönsége. A telet Londonban, a nyarat Párisban tölti.

TAVIRATOK.

A költségvetés és a Hentzi-ügy.

Budapest, okt. 7. (Saját tud. táv.) A képviselőház hétfői ülésén *Lukács* László pénzügyminiszter betérjeszti a jövő évi költségvetéséről szóló expose-ét. Egyben a Hentzi-ünnep tárgyában a képviselőházhoz intézett kérvényeket tárgyalják.

Öngyilkos ügyvéd.

Miskolcz, okt. 7. (Saj. tudós. táv.) *Vattay* Bertalan szentpéteri ügyvéd, gróf

Szirmay Alfréd gondnoka, magát agyonlőtte. Nagy foku idegességben követte el az öngyilkosságot.

Személyi hir.

Bécs, október 7. Bülow gróf német külügyminiszter Berlinbe utazott. (Magy. Táv. Ir.)

Muraview Párisban.

Páris, október 7. Muraview gróf külügyminiszter tegnap egy heti tartózkodásra ideérkezett. Tiszteletére az Elyséepalotában és a külügyminiszteriumban ebéd lesz. (M. T. I.)

A franciaországi események.

Páris, október 7. Grosjeau bíró, aki ideérkezett, megérkezésekor kijelentette, hogy Faure Félix halála előtt adott ugyan ebédet, de abban sem Mercier sem Cavaignac, sem Beaurepaire nem vett részt. (M. T. I.)

Az orosz trónörökös Angliában.

Páris, október 7. A Figaró jelentése szerint az orosz trónörökös nagyherceg Angliába utazásának nincs politikai természetű és célja csupán családi látogatás. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőbirtokosság figyelmébe. A városi szőlőtelep kezelő bizottsága megállapítása folytán, a helybeli szőlőbirtokosok részére, a városi hatóság által meghatározandó árak fizetése mellett, mintegy (100.000) százezer darab első minőségű gyökeres fás- és gyökeres zöld szőlő-oltvány fog november havában eladásra bocsájtani. Felkérem a nagyváradi szőlőbirtokosokat, hogy megrendeléseiket folyó évi november 5-éig alulírottánál annál inkább tegyék meg, mivel ez időn túl megrendelések nem fogadhatók el. Figyelmeztetem egyúttal arra is a t. megrendelőket, hogy a szétosztási tervezet megállapítása és annak közzététele után igazoló utalványokat nálam átvenni; az abban kitett összeget a városi pénztárnál befizetni s a befizetési bérce felmutatása mellett oltványaikat legkésőbb december 30-áig elvitetni sziveskedjenek, mivel ez idő elteltével a telep-igazgatóság azokért felelőséget nem vállal. Nagyvárad, 1899. október 5-én. *Márkus* János, hegybíró.

A bárándi róm. kath. segélyző magtár megalakulása és jövője. 1132/899 k. i. főszolgabírói szám alatt *Végh* Vince bárándi róm. kath. plébános május hó folyamán betérjesztette a bárándi róm. kath. segélyző magtár alapszabályait, alapítva dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspök ur ő Eminentiajának 25 éves áldozásának jubileuma emlékére, a jubiláns főpásztor védnöksége alatt.

Alaptőke: 30 métermázsza tiszta buza és 20 métermázsza gabona: tengeri, rozs és árpa. Célja: A szegénysorsu kath. családok segélyezése.

Végh Vince plébános odaadó buzgósággal, lelkiismeretes kezelésével a fentebb kitett összeget e rövidke idő alatt majdnem megkétszerezte és alig fejezi, illetve indítja meg ezen intézményét a közönség javára, újra belefog a közművelődés gyarapítására szerfelett szükséges egyesület megalakításába, miní a milyen a bárándi kath. olvasó népkör helyiségének építtetése.

Ez a példa buzditásul szolgálhat mindazon lelkészeknek, akik nem kénytelenek magtárak gabona készletét pénzzé tenni, hogy népük

anyagi érdekeinek támogatására s az uzorások körmei közül való kiszabadítására hasonló nemes intézményt létesítsenek.

A magtár megalakulásához szükséges alapszabályt a bárándi róm. kath. lelkészi hivatal bárkinek készséggel rendelkezésére bocsátja.

Gazdasági tudósítás. A bihar-tordai járásban hetek óta folynak a kukorica termések szedései; mely termések daczára a nyár folyamán beállott hosszantartó szárazságnak, kielégítőnek mondhatók, amennyiben egy kat. holdon 60—80 mmázsza kerül, nemkülönben a dohány is elég kedvező jövedelemre ad kilátást, különösen a pernyéshez tartozó kistrábi pusztán, hol már is annyi a készlet, hogy nines göré, ahol a szárítást eszközni tudnák. Általában véve a b.-tordai járásban az idei kedvező terméssel nem lehet tartani attól, hogy a szociálistizmus terjedése bajt okozhasson.

A káposztafélék téle való eltevése.

A káposztát és kelt rendesen pinczében szokták beföldelni. Minthogy azonban a főzelékfélék itt, mint a tapasztalás bizonyítja, csakhamar többé-kevésbé megsárgulnak és rothadni kezdenek, több vidéken már évek óta nem a pinczében, hanem a szabadban földelék el, még pedig igen jó eredménnyel. E czélból a konyhakertben, vagy ha a termelés kint a földeken történik, ott 50—100 cm. mély és tetszés szerint széles és hosszú vermeket ásnak, a földet mindkét szélére hányva. Ha az illető helynek altalaja száraz, úgy nem kell a verem fenekére száraz anyagot rakni; de ha nedves, abban az esetben szalmát vagy száraz falevelet teritenek a verem fenekére, hogy a növények ne érintkezzenek közvetlenül a nedves földdel. Az így elkészített verembe a káposztát és kelt úgy rakják sűrűen egymás mellé, hogy a fejek lefelé, a gyökerek pedig felfelé legyenek. Előbb azonban jól megtisztítják s a sárga leveleket leszedik róla. A beföldelés annál jobban sikerül, minél szebb az idő bevermeléskor. Midőn az időjárás hidegre fordul, előbb földdel takarjuk be a káposztát, könnyebben, később a nagyobb hideg ellen vastagabb földréteggel. Különben föld helyett szalmával vagy falevéllal is megvédehetjük a fagy ellen. Ennek a bevermelési módnak még az az előnye is van, hogy a bevermelt főzelék-félék könnyebben hozzáférhetőek alatta, mint a föld alatt.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1899. okt. hó 3-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 7.40—7.60. Kétszeres buza 5.70—6.10. Rozs 5.60—6.—. Arpa 5.——5.40. Zab 4.50—4.70. Tengeri: 4.20—6.10. Borsó 14.—. Lencse 15.—. Bab 6.20. Köleskása 11.50, Burgonya 1.30. 100 kiló lángliszt 14.50, zsemlyeliszt 14.—, fehérkenyér liszt 13.—, barnakenyér liszt 12.—, széna fuvarral 1.80, szalma 50. Szalonna 54.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.35. 100 kiló marhahús 48.—, öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —60. Uj-bor —44. Pálinka —32. Szilva pálinka —.85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70 nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 34.—, uj bor 26.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 10.—. köles —.—. repce —.—, dió 14.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —.—, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 7, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. október 3-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 320—345, egy pár másodrendű jármás ökör 245—285, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—230, 1 drb. fejős tehén 55—110. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 73—93. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 52—76, 1 drb. veres borju 13—20, 1 drb. fél éves borju 17—23, 1 drb. egy éves borju 24—32, két éves borju 32—64,

1 drb hizott sertés 42—73, 1 pár fél éves 19—23
1 pár egy éves sertés 32—42, 1 pár két
éves serés 44—68, egy drb igás ló 60—120, 1
pár ökrbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16,
1 pár bojubőr 5—8, 1 pár lóbor 6—10.

Forgalmi kimutatás 1899. évi október 3-ról. Tiszta buza körülbelül 3800 hltr, kétsze-
res buza 800 hltr, rozs 1700 hltr, árpa 900 hlt,
zab 700 hltr, tengeri 850 hltr, burgonya 800
hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 110
drb, félhizott 120, sovány 130, süldő 220, ma-
lac: 350, hizott marha 18, jármás ökr 430,
fejős tehén 260, borju 200, bivaly 14, juh és
kecske 160, ló 318.

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Ertéktőzsde.

Budapest, október 7.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	368. 1/2
Magyar hitel	372. 3/4
Allamvasut	339.—
Rimamurányi	336. 1/2
Magyar jelzálog	235.—
Salgótarjáni	341.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	251. 1/2
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déliavasut	65.08

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. október 7-én

Magyar aranyjárdék 4%	115.90
Magyar koronajárdék	93.80

Magyar vasuti kölesön aranyban 4,0%	119.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,0%	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.75
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	137.50
Osztrák járdék papirban	29.—
Osztrák járdék ezüstben	99.—
Osztrák járdék aranyban	117.25
Osztrák korona járdék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	135.—
Osztrák magyar bankrészvény	900.—

Magyar hitelbankrészvény	367.50
Osztrák hitelintézeti részvény	361.75
Párisi vista	330.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	90.57
Németbirodalmi márka	121.20
London vista	47.85
0 márkás arany	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**Az összes
nép- és középiskolai
tankönyvek**

valamint mindennemű papir, író és rajzeszközök a legjutányosabb áron
kaphatók:

SEBŐ J. IMRE könyv- és papirkereskedésében
NAGYVÁRAD, Fő-utca
(Olány-ház.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykúta >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Péterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Péterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-Kúta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba >	6 47	2 33	4 50
Cséffa >	11 0	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán >	11 46	6 05	9 15	Kétegyán >	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	6 34	8 21	Nánhegyesel >	4 32	6 46		
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli dőt jelentik.
* -gal jelzettek feltételes megálló helyek.

Minthogy a tavasz előrehaladásával cse-
csemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget
a járványok veszélye, ismét csak a minden al-
kalommal hálásan fogadott

M O H A I

ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Eyrészt mert
olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a ta-
vaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszer-
ként szerepel, másrészt, mert dús szénsavtartal-
mánál fogva, specificus óvószer is a tífus, cholera
és a gyermekek tiphoid-szerű tavaszi-nyári hasme-
nése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt
is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes huru-
tos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz hasz-
nálata folytán nagyon kedvező összetételű és bősé-
ges tejet nyer. A már meglevő gyomor- és bélhu-
rutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja.
Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a
gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas
megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen, hűtő
húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borvíz. —

*A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.*

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 18

Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Gottschlig Agoston-féle rum lerakat.

Friss Maroni.

Telefon 249.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni,
miszerint

fűszer-, gyarmat-áru, festék-, anyag-, bor- és ásványvíz-kereskedésünket

az idény alkalmával a legkitünőbb **Chinai** és **orosz theákkal** valódi
Jamaicai, Cuba, Portorico és **Braziliai, rémokkal, Francia** és
a legkedveltebb magyar **cognaccal, Francia** és Magyar **pezsgő** valódi
tökén termelt **Pacsenye, asztali, dessert** és **gyógyborokkal**, ugy a
a legkitünőbb **liquerekkel** rendeztük be. Raktáron tartjuk továbbá a leg-
kedveltebb **thea süteményeket, csokoládék** és **czukorka különle-
gességeket.** Naponta friss **Kassai** és **Prágai sódar, Császárhús, Deb-
reczeni kolbász, frankfurti virstli** s itt még fel nem sorolt **hideg
felvágottak. Ementhali, Trappista Groyer,** s mindenféle **dessert
sajtok, Déli** és **eandirozott gyümölcsök** a legkedveltebbek, kitünő
zamatos **Cuba, gyöngy, Jáva, Mocca** és **kávé nagyraktárunkat** a
legjutányosabb **napi árak** mellett.

A midőn ezt b. tudomására hozzuk, kérjük szives pártolását, bizto-
sítván, hogy az áruk minőségével, mint szolid áraink, pontos és lelkiismeretes
kiszolgálásunkkal teljes megelégedését sikerülend megnyerni.

Kiváló tisztelettel

Csordás Testvérek

Nagyvárad,

Szent László-tér, Takarékpénztár épület.

I d e i f ü g e.

Naponta kiváló finom érmelléki esemege szőlő.

Alkalmi vétel! Olcsó eladás!

A t. cz. közönség tudomására hozom, hogy a helybeli piacon **Bémer-tér**
(Lévay-palota) volt Haraszi-féle áruraktárt megvettem és azt saját czégem alatt
eladásra hozom.

Raktáron vannak: gyönyörű **ruhaszövetek** és **selymek, diszkellékek**
és **bársonyok, szőnyeg** és **függönyök, női** és **férfi fehérneműek,**
zsebkendők és **harisnyák,** továbbá **férfi nyakkendők, esőernyők,**
kitünő keztyük.

A felsorolt árucikkek **szigoruan szolid, olcsó szabott árak** mellett
kaphatók. — Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Flegman Ármin.

Zöldfa-utczai üzletemben

női- és leány felöltők

rengeteg választékban kaphatók.